

Onderscheiding voor professor Herbert Van Uffelen

© Foto: Belgische Ambassade

De uitreiking van de onderscheiding van *Officier in de Kroonorde* aan prof. dr. Herbert Van Uffelen door H.E. Caroline Vermeulen, Ambassadrice van het Koninkrijk België, vond plaats op 25 mei 2023 in de Belgische Residentie in Wenen.

Openingstoespraak van Ambassadrice Caroline Vermeulen

Deze onderscheiding werd toegekend vanwege Herbert Van Uffelens verdiensten op het gebied van literatuurwetenschappelijk onderzoek, onderwijs en cultuurbemiddeling, en vooral voor zijn inspanningen voor de belangen van de (internationale) neerlandistiek.

Na zijn studie ‘Theater-, Film- und Fernsehwissenschaft’ en zijn promotie in Nederlandse filologie (1983) was Herbert als docent Nederlands werkzaam aan de universiteit Keulen. In 1992 vertrok hij naar Oostenrijk om daar aan de Universiteit

Wenen een studieprogramma Nederlands en de vakgroep ‘Nederlandistik’ op te richten - een vakgroep waar hij 30 jaar lang hoofd van was.

De focus van zijn onderzoeksactiviteiten lag op de receptie van Nederlandstalige literatuur (in vertaling) in het buitenland en op moderne Nederlandse en Vlaamse literatuur. Herbert is auteur van meer dan 160 wetenschappelijke artikelen, (mede)uitgever van literaire reeksen en tijdschriften, veelgevraagde spreker op conferenties en (mede)organisator van

wetenschappelijke symposia. Zijn habilitatie (1993) over „Moderne niederländische Literatur im deutschen Sprachraum 1830-1990“, met de bijbehorende „Bibliographie der modernen niederländischen Literatur in deutscher Übersetzung 1830-1990“ en de „Bibliographie der niederländischen Kinder- und Jugendliteratur in deutscher Übersetzung“ geldt nog steeds als *het* standaardwerk over dit thema.

Naast het geven van talloze literatuurwetenschappelijke colleges was Herbert heel innovatief in de ontwikkeling van digitale leermiddelen (online leermateriaal, digitale leer- en onderzoeksplatformen). Daardoor vervulde hij een voortrekkersrol bij de digitalisering van onderwijs en onderzoek - zowel aan de universiteit Wenen als in de internationale neerlandistiek.

Als culturbemiddelaar zette Herbert Van Uffelen zich in voor de verspreiding van Nederlandstalige literatuur, niet alleen onder de studenten Nederlands, maar ook onder een breed publiek van belangstellenden buiten de universiteit, in Oostenrijk en daarbuiten: door auteurslezingen, het programma ‘Writers-

Kris Van de Poel richt haar woorden tot Herbert Van Uffelen

Wilken Engelbrecht tijdens zijn laudatio

in-Residence’ en Nederlandse literaturredagen – vaak in samenwerking met de cultuurafdelingen van de Nederlandse Ambassade, de Vlaamse Vertegenwoordiging en literaire instellingen in Wenen.

Herbert initieerde en leidde tal van internationale projecten (EU-, Taalunie-, ...). Hij ontwikkelde en coördineerde informatieplatformen en via internet toegankelijke databanksystemen over Nederlandse literatuur in vertaling: het “Documentatiecentrum voor Nederlandse literatuur in het buitenland” en “Literatuur in Context”, later geëvolueerd tot DLBT (“Digital Library and Bibliography for Literature in Translation and Adaptation”).

Maar vooral had hij een belangrijke spilfunctie en was hij promotor voor de neerlandistiek in Centraal-Europa. Hij was een van de oprichters van *Comenius* (de vereniging van neerlandici in Midden-Europa) en initiator van het joint-curriculum DCC (Dutch Language, Literature and Culture in a Central European Context), met 7 universiteiten in 5 landen. Van 1993 tot 2022 was hij

hoofdcoördinator van het CEEPUS-netwerk “Language and literature in a Central European context” voor studenten- en docentenmobiliteit, bekroond met de Ceeplus Ministers' prize for Excellence in 2005 en in 2010. Herberts inzet voor de oprichting van de vakgroep Nederlands in Debrecen werd gehonoreerd met de onderscheiding “DAB Pro Cooperatione Dij” (2016) van de Magyar Tudományos Akadémia (Hongaarse Academie van de Wetenschappen).

De initiatiefnemers aan het woord

„We kunnen met zekerheid stellen dat de neerlandistiek in Centraal-Europa er heel anders zou hebben uitgezien zonder de verbindende en charismatische rol die hij gespeeld heeft“, aldus toenmalig Algemeen Secretaris van de Nederlandse Taalunie. Hans Beelen, voorzitter van het Nederlandistenverband, waardeert vooral dat Herbert „als geen ander de kunst verstaat mensen uit verschillende landen bijeen te brengen en enthousiast samen te laten werken“.

Wij kunnen stellen dat Herberts activiteiten en verdiensten moeilijk samen te vatten zijn. We maken dan ook geen aanspraak op volledigheid. De waardering voor zijn

verdiensten willen we wel graag samenvatten, en wel met de woorden van Gerard Reve, in zijn roman *De Avonden*:
“Het is gezien, het is niet onopgemerkt gebleven.”

Het slotwoord krijgt Herbert zelf. In zijn dankwoord gebruikte hij een voor hem typische metafoor die geen uitleg nodig heeft: Sommige dingen worden pas zichtbaar als je terugkijkt. In een achteruitkijkspiegel zie je alles gespiegeld.

De nieuwbakken Officier in de Kroonorde

Christine Hermann, Julia Sommer
Juli 2023